

ცხრილი B3: ადგილისთვის სპეციფიკური ზემოქმედებები და შერბილება

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
RP-001a AM 52-55													
AR52	სხვადასხვა ჰაბიტატები, რომლებთანაც ასოცირებულია დაცული სახეობები (IUCN, საქართველოს წითელი წუსხა, CITES etc.)	ეკოლოგია	კავკასიის ენდემის და სხვა იშვიათი სახეობის (ქართლის ზამზახი <i>Iris cartholinia</i>) განადგურება/შემფოთება	3-10/11	C	3	საშუალო	17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა	C	2	დაბალი	
			საქართველოს წითელი წუსხის სახეობის (პატარა თელადუმა <i>Ulmus minor</i>) განადგურება/შემფოთება	3-10/11	D	3	საშუალო	17.10	ადდენითი სამუშაოების შემდეგ მცენარეული საფარის განახლების მონიტორინგი განხორციელდება, ვიდრე ამ მიმართულებით არ იქნება მიღწეული პროექტის მოკლე და გრძელვადიანი მიზნები. გამოსასწორებელი ღონისძიებები განხორციელდება თუ მცენარეული საფარის დამკვიდრება წარუმატებელია, ან თუ გამოცდილი ეკოლოგის მიერ ჩატარებული კვლევის და მონაცემების ანალიზის საფუძველზე გაირკვა, რომ სახეობების შემადგენლობა მოცემული ადგილისათვის შეუფერებელია	D	2	საშუალო	
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი წუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად				
								17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსაწესად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას				
								17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მონიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით				
								17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით				
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა				
	შემადლებული გრუნტი (CH52-1) გზასთან ახლოს	კულტურული მემკვიდრეობა	შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედება არტეფაქტებზე გზების უშუალო სიახლოვეს იმ შემთხვევაში, თუ საჭირო იქნება გზის გაფართოება	3-18/19	B	2	დაბალი	27.05	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის და სამშენებლო დერეფნის თხრილის გათხრის დროს განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ზედამხედველობის პროგრამა (პროცესის მიმდინარეობის დაკვირვება)	B	2	დაბალი	

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
RP-001a	ხმელთაშუა ზღვის კუ (Testudo graeca, საქართველოს წითელი ნუსხის სახეობა) აღრიცხული იქნა შემოთავაზებულ სამშენებლო დერეფანში	ეკოლოგია	ხმელთაშუა ზღვის კუს (Testudo graeca) შემფოთება ან დაზიანება	3-10/11	D	3	საშუალო	19.03	თუ მშენებლობის ადგილზე აღმოჩენილი იქნება ხმელთაშუა ზღვის კუ (Testudo graeca), მაშინ ინდივიდებს პროექტის ეკოლოგი სათითაოდ გადაიტანს სამუშაოების ადგილიდან უსაფრთხო დისტანციაზე (50მ+). კვერცხების ან მცირე ასაკის ინდივიდების აღმოჩენის შემთხვევაში, პროექტის ეკოლოგი მოათავსებს მათ ქვიშიან ყუთში და გადაიტანს მშენებლობის მოშორებით ისეთ ადგილას, სადაც შესაძლებელი იქნება ბუდის მოწყობა	D	2	საშუალო	
RP-001a კმ51.0	ქვის სახლი/ფერმა შემოთავაზებული მარშრუტიდან 40მ მანძილზე	ჰაერის ხარისხი	მტვრით გამოწვეული შემფოთება	3-12/13	D	3	საშუალო	33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით	D	2	საშუალო	
		ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შემფოთება	3-14/15	C	3	საშუალო	30.26	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ცნობიერების ამაღლების დამატებითი ტრენინგი ჩატარდება დასახლებებს, რომლებიც მდებარეობს პროექტის მისასვლელი გზების გასწვრივ	C	2	დაბალი	
		ვიბრაცია	ვიბრაციის გამო დაზიანებული შენობები	3-14/16	D	3	საშუალო	24.08	მტვრის მიმართ სენსიტიურ ადგილებში, რომლებიც მოცემულია ცხრილში 10-16, ჩატარდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების და ეფექტურობის მონიტორინგი	D	2	საშუალო	
		დასახლების უსაფრთხოება	უბედური შემთხვევების გაზრდილი რისკი	3-20/24	C	4	საშუალო	23.05	მშენებლობის პროცესში ჰაერში მტვრის წარმოქმნისა და კონცენტრაციის ვიზუალური მონიტორინგი მოხდება დასახლებების ახლოს. თუ მტვერი შესამჩნევია, მაშინ მცხოვრებლებისა და მიწათმოსარგებლების შეწუხების თავიდან აცილების მიზნით დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება გამოყენებული, როგორცაა, მაგალითად, უფრო მკაცრი სიჩქარის ლიმიტის დაწესება	C	3	საშუალო	
		მიწა	შეწუხება და მიწის დანაწევრება	3-20/21	B	4	საშუალო	25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)	B	4	საშუალო	
									25.16	მოხდება საბურავების წნევის მონიტორინგი და მისი შესაბამის დონეზე შენარჩუნება			
							25.14	მშენებლობის დაწყებამდე ჩატარდება კვლევები იმ შენობების გარე მდგომარეობის აღსაწერად, რომლებიც გასხვისების დერეფანთან ან მისასვლელ გზასთან ახლოსაა განლაგებული; რაიმე საჩივრის არსებობის შემთხვევაში კვლევის შედეგები ფონური მდგომარეობის დამადასტურებელი მტკიცებულება იქნება					

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								25.15	შეფასდება დაზიანებასთან დაკავშირებული საჩივრების საფუძვლიანობა; თუ დაზიანება სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობით არის გამოწვეული, გადახდილი იქნება კომპენსაცია			
								25.13	კონტრაქტორის მიერ დაბინძურების პრევენციის გეგმის ფარგლებში შერჩეული იქნება ვიზრაციის მიმართ სენსიტიური ადგილები და ასევე განისაზღვრება ვიზრაციის მონიტორინგის დეტალები მძიმე ტექნიკის გადაადგილების დაწყებამდე და გადაადგილების დროს. შემდგომი ქმედებები ვიზრაციის მონიტორინგის შედეგებზე იქნება დამოკიდებული			
								23.02	მწარმოებლის რეკომენდაციების შესაბამისად, რეგულარულად მოხდება დანადგარებისა და ავტომანქანების შეკეთება, რათა მიღწეული იქნას საწვავის მაქსიმალური ეფექტურობა და შემცირდეს ემისიები			
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად			
								30.04	ისეთი გათხრების შემთხვევაში, რომლებიც დასახლებების ახლოს ან დროებით დატვირთულ ადგილებზე ხორციელდება, მოეწყობა დამცავი ბარიერები; საზოგადოების წევრებისთვის უფრო ნაკლები რისკის შემცველ ადგილებში მოეწყობა გამაფრთხილებელი ბარიერები			
								20.01	ადგილობრივ მოსახლეობასთან კონსულტაციების შემდეგ, სტრატეგიულ ადგილებში, სადაც პროექტი ჩათვლის ამას უსაფრთხოდ, ნიადაგის გროვებს და ჩაწყობილ მიწებს შორის თავისუფალი ადგილი იქნება დატოვებული, რათა ადამიანებმა, გარეულმა ცხოველებმა და საქონელმა შეძლონ გავლა			
								33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით			
								33.24	მშენებლობის დროს შენარჩუნდება საკუთრებასთან მისასვლელი			
RP-001a კმ51.1-2.8	სხვადასხვა ჰაბიტატი, რომელთაგანაც ასოცირებულია დაცული სახეობები: - RP-001a კმ52.5: პატარა თელადუმას (<i>Ulmus minor</i> , GRL) ინდივიდები - AM55: ბერყენას ინდივიდების შესაძლო არსებობა, GRL სახეობები (<i>Pyrus demetrii</i> , <i>P. ketzkhoveli</i> , <i>P. sachokiana</i>)	ეკოლოგია	GRL/IUCN სახეობის განადგურება/შემფოთება და ტყის მოდიფიცირებული სტრუქტურა	3-10/11	D	3	საშუალო	17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით	D	2	საშუალო
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი ნუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად			

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსანუსხად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას				
								17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა				
								17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მონიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით				
								17.51	იმ შემთხვევაში, როცა შეუძლებელი იქნება დიმიტრის ბერყენას (<i>Pyrus demetrii</i> - საქართველოს წითელი ნუსხის სახეობა) გვერდის ავლა, ამ სახეობის ინდივიდების გამოყვანა განხორციელდება ადგილობრივად შეგროვილი თესლებიდან და მათი დარგვა თანაფარდობით 10:1 მოხდება WREP SR პროექტის ზემოქმედების არის გარეთ არსებულ შესაფერის ჰაბიტატში. დარგები უნდა ჩატარდეს გვიან ოქტომბერში/ადრეულ ნოემბერში (ე.ი. ზამთრის ყინვებამდე) იმ ნერგების გამოყენებით, რომელთა სიმაღლე მინიმუმ 25სმ-ია, ხოლო ასაკი - 2 წელი				
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა				
AR54 და AR55	პატარა თელადუმას (<i>Ulmus minor</i> , GRL) ინდივიდები	ეკოლოგია	ბიომრავალფეროვნების დაკარგვა, GRL სახეობების ჩათვლით	3-10/11	D	3	საშუალო	17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსანუსხად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას	D	2	საშუალო	
								17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა				
								17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მონიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი წუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად			
								17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით			
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა			
								17.51	იმ შემთხვევაში, როცა შეუძლებელი იქნება დიმიტრის ბერყენას (<i>Pyrus demetree</i>) - საქართველოს წითელი წუსხის სახეობა) გვერდის ავლა, ამ სახეობის ინდივიდების გამოყვანა განხორციელდება ადგილობრივად შეგროვილი თესლებიდან და მათი დარგვა თანაფარდობით 10:1 მოხდება WREP SR პროექტის ზემოქმედების არის გარეთ არსებულ შესაფერის ჰაბიტატში. დარგები უნდა ჩატარდეს გვიან ოქტომბერში/დრეულ ნოემბერში (ე.ი. ზამთრის ყინვებამდე) იმ ნერგების გამოყენებით, რომელთა სიმაღლე მინიმუმ 25სმ-ია, ხოლო ასაკი - 2 წელი			
AR55	თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (CH55-1) გზასთან ახლოს	კულტურული მემკვიდრეობა	მშენებლობამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს უშუალო სიახლოვეში არსებულ არტეფაქტებზე	3-18/19	B	2	დაბალი	27.05	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის და სამშენებლო დერეფნის თხრილის გათხრის დროს განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ზედამხედველობის პროგრამა (პროცესის მიმდინარეობის დაკვირვება)	B	2	დაბალი
RR-001 AM 63-69												
RR-001 AR63a, AR65, AR65a, AR66, AR66a, AR67, AR69, AR69a	მისასვლელი გზები ძალიან ახლოს მდებარეობს თბილისის ეროვნულ პარკთან	ლანდშაფტი	მუდმივი ზემოქმედება ლანდშაფტზე	3-4/5	C	3	საშუალო	17.30	არა-სატყეო ფონდის მიწიდან ხეების მოჭრის შემთხვევაში განხორციელდება საკომპენსაციო დარგვა	C	2	დაბალი
		ეკოლოგია	ღირებული ჰაბიტატის და ტყის სტრუქტურის განადგურება/დანაწევრება. ბიომრავალფეროვნების დაკარგვა GRL სახეობების ჩათვლით	3-10/11	C	4	საშუალო	17.44	სატყეო ფონდის მიწიდან მოჭრილი ხეებისთვის გადახდილი იქნება კომპენსაცია ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად	C	3	დაბალი
	ხმელთაშუა ზღვის კუ (Testudo graeca, GRL სახეობა) აღრიცხული იქნა შემოთავაზებული სამშენებლო დერეფნის და AR66-ის გასწვრივ	ეკოლოგია	ხმელთაშუა ზღვის კუს (Testudo graeca) შეშფოთება ან დაზიანება	3-10/11	D	3	საშუალო	17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მოინიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით	D	2	საშუალო
								17.34	საწყისი ბიოაღდგენა განხორციელდება მშენებლობის დასრულების შემდეგ პირველი სავეგეტაციო სეზონის დროს			

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა				
								17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა				
								17.40	ახლად აშენებული AR63a-ის მონაკვეთის ეკოლოგიური კვლევა კომპანიის მიერ ჩატარდება სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე, რათა დადგინდეს სენსიტიური ფლორის ან ფაუნის არსებობა და საჭიროების შემთხვევაში მომზადდეს შემარბილებელი ღონისძიებები. კვლევა ჩატარდება იმ პერიოდში, როცა შესაძლებელია მცენარის აღმოჩენა ანუ ყვავილობის პერიოდში ან ყვავილობის დასრულების შემდეგ				
								19.03	თუ მშენებლობის ადგილზე აღმოჩენილი იქნება ხმელთაშუა ზღვის კუ (Testudo graeca), მაშინ ინდივიდებს პროექტის ეკოლოგი სათითაოდ გადაიტანს სამუშაოების ადგილიდან უსაფრთხო დისტანციაზე (50მ+). კვერცხების ან მცირე ასაკის ინდივიდების აღმოჩენის შემთხვევაში, პროექტის ეკოლოგი მოათავსებს მათ ქვიშიან ყუთში და გადაიტანს მშენებლობის მოშორებით ისეთ ადგილას, სადაც შესაძლებელი იქნება ბუდის მოწყობა				
								19.17	კომპანია ჩატარებს წინასამშენებლო კვლევას (აპრილში, მაისში ან ივნისში) ბეგობის არწივის ბუდობის უბნების კვალის იდენტიფიცირებისთვის სამშენებლო დერეფნის ახლოს, სადაც შესაძლოა სამშენებლო სამუშაოებმა ზემოქმედება მოახდინოს მათზე. ბუდეების აღმოჩენის შემთხვევაში მომზადდება უბან-სპეციფიკური ეკოლოგიური მართვის გეგმა				
AR63	პატარა თელადუმას (<i>Ulmus minor</i> , GRL) ინდივიდები და კულტივირებული ჩვეულებრივი კაკლის (<i>Juglans regia</i> , GRL) ბაღები მისასვლელი გზის გასწვრივ	ეკოლოგია	ბიომრავალფეროვნების დაკარგვა, GRL სახეობების ჩათვლით	3-10/11	D	3	საშუალო	17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსაწესად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას	D	2	საშუალო	
								17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა				
								17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მონიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი წუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად				
								17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით				
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა				
	სახლები მისასვლელი გზიდან 10-80მ მანძილზე	ჰაერის ხარისხი	მტვრით გამოწვეული შეწუხება	3-12/13	C	3	საშუალო	33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით	C	2	დაბალი	
		ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	C	3	საშუალო	30.26	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ცნობიერების ამაღლების დამატებითი ტრენინგი ჩატარდება დასახლებებს, რომლებიც მდებარეობს პროექტის მისასვლელი გზების გასწვრივ	C	2	დაბალი	
		ვიბრაცია	ვიბრაციის გამო დაზიანებული შენობები	3-14/16	D	3	საშუალო	24.08	მტვრის მიმართ სენსიტიურ ადგილებში, რომლებიც მოცემულია ცხრილში 10-16, ჩატარდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების და ეფექტურობის მონიტორინგი	D	2	საშუალო	
		დასახლების უსაფრთხოება	უბედური შემთხვევების გაზრდილი რისკი	3-20/24	D	4	მაღალი	23.05	მშენებლობის პროცესში ჰაერში მტვრის წარმოქმნისა და კონცენტრაციის ვიზუალური მონიტორინგი მოხდება დასახლებების ახლოს. თუ მტვერი შესამჩნევია, მაშინ მცხოვრებლებისა და მიწათმოსარგებლების შეწუხების თავიდან აცილების მიზნით დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება გამოყენებული, როგორცაა, მაგალითად, უფრო მკაცრი სიჩქარის ლიმიტის დაწესება	D	3	საშუალო	
								25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)				
								25.16	მოხდება საბურავების წნევის მონიტორინგი და მისი შესაბამის დონეზე შენარჩუნება				

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება			
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	
								37.08	ხშირად გამოყენებული მისასვლელი გზების ზედაპირები რეგულარულად შემოწმდება და შეკეთდება, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მათი კარგ მდგომარეობაში შენარჩუნება, განსაკუთრებით კი გზასთან ახლომდებარე არამყარი შენობების არსებობის შემთხვევაში (უნდა აისახოს კონკრეტული უბნის კვლევაში)					
								25.14	მშენებლობის დაწყებამდე ჩატარდება კვლევები იმ შენობების გარე მდგომარეობის აღსაწერად, რომლებიც გასხვების დერეფანთან ან მისასვლელ გზასთან ახლოსაა განლაგებული; რაიმე საჩივრის არსებობის შემთხვევაში კვლევის შედეგები ფონური მდგომარეობის დამადასტურებელი მტკიცებულება იქნება					
								25.15	შეფასდება დაზიანებასთან დაკავშირებული საჩივრების საფუძვლიანობა; თუ დაზიანება სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობით არის გამოწვეული, გადახდილი იქნება კომპენსაცია					
								25.13	კონტრაქტორის მიერ დაბინძურების პრევენციის გეგმის ფარგლებში შერჩეული იქნება ვიზრაციის მიმართ სენსიტიური ადგილები და ასევე განისაზღვრება ვიზრაციის მონიტორინგის დეტალები მძიმე ტექნიკის გადაადგილების დაწყებამდე და გადაადგილების დროს. შემდგომი ქმედებები ვიზრაციის მონიტორინგის შედეგებზე იქნება დამოკიდებული					
								23.02	მწარმოებლის რეკომენდაციების შესაბამისად, რეგულარულად მოხდება დანადგარებისა და ავტომანქანების შეკეთება, რათა მიღწეული იქნას საწვავის მაქსიმალური ეფექტურობა და შემცირდეს ემისიები					
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად					
								30.02	კონტრაქტორის მიერ დაქირავებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები მონაწილეობას მიიღებენ ან ჩაუტარებენ უსაფრთხოების შესახებ ცნობიერების ამაღლების ტრენინგს ადგილობრივი დასახლებების მცხოვრებებს სენსიტიურ ადგილებში, მაგ., იქ სადაც განხორციელდება ძირითადი გათხრები და/ან სადაც პროექტის სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებები იმომრავებს სკოლებთან ან სავაჭრო პუნქტებთან ახლოს					
								30.04	ისეთი გათხრების შემთხვევაში, რომლებიც დასახლებების ახლოს ან დროებით დატბორილ ადგილებზე ხორციელდება, მოეწყობა დამცავი ბარიერები; საზოგადოების წევრებისთვის უფრო ნაკლები რისკის შემცველ ადგილებში მოეწყობა გამაფრთხილებელი ბარიერები					

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								30.21	გზის გადაკვეთებზე, განხორციელდება საგზაო მოძრაობის და ასევე იმ სატრანსპორტო საშუალებების კონტროლის ღონისძიებები, რომლებიც ტოვებენ სამუშაო უბნებს იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფილი იქნას სატრანსპორტო საშუალებების უსაფრთხოდ გადაადგილება გზაზე				
								37.04	გზის გადაკვეთებსა და გადასასვლელებზე, სადაც უსაფრთხოების რისკის შეფასების შედეგად იდენტიფიცირებულია საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის ღონისძიებები, საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის დროებითი ზომები იქნება მიღებული (მედროშე, დროებითი შუქნიშნები), რაც საგზაო შემთხვევების რისკს შეამცირებს				
								37.10	დამით მგზავრობა მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში მოხდება, კომპანიის თანხმობით, რათა მინიმუმამდე შეცირდეს მგზავრობასთან დაკავშირებული რისკი და მოსახლეობის შეწუხება				
	სასაფლაო მისასვლელი გზიდან 40მ მანძილზე, საწარმოო ობიექტები მისასვლელი გზიდან 80-300მ მანძილზე, საქონლის ფერმა მისასვლელი გზიდან 250მ მანძილზე	ჰაერის ხარისხი	მტვრით გამოწვეული შეწუხება	3-12/13	B	3	დაბალი	33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით	B	2	დაბალი	
		ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	B	3	დაბალი	30.26	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ცნობიერების ამაღლების დამატებითი ტრენინგები ჩატარდება დასახლებებს, რომლებიც მდებარეობს პროექტის მისასვლელი გზების გასწვრივ	B	2	დაბალი	
		დასახლების უსაფრთხოება	უბედური შემთხვევების გაზრდილი რისკი; ადგილობრივი დასახლებების შეწუხება და მათთვის დისკომფორტის შექმნა	3-20/24	D	4	მაღალი	24.08	მტვრის მიმართ სენსიტიურ ადგილებში, რომლებიც მოცემულია ცხრილში 10-16, ჩატარდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების და ეფექტურობის მონიტორინგი	D	3	საშუალო	
								23.05	მშენებლობის პროცესში ჰაერში მტვრის წარმოქმნისა და კონცენტრაციის ვიზუალური მონიტორინგი მოხდება დასახლებების ახლოს. თუ მტვერი შესამჩნევია, მაშინ მცხოვრებლებისა და მიწათმოსარგებლების შეწუხების თავიდან აცილების მიზნით დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება გამოყენებული, როგორცაა, მაგალითად, უფრო მკაცრი სიჩქარის ლიმიტის დაწესება				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)				
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად				
								30.02	კონტრაქტორის მიერ დაქირავებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები მონაწილეობას მიიღებენ ან ჩაუტარებენ უსაფრთხოების შესახებ ცნობიერების ამაღლების ტრენინგს ადგილობრივი დასახლებების მცხოვრებლებს სენსიტიურ ადგილებში, მაგ., იქ სადაც განხორციელდება ძირითადი გათხრები და/ან სადაც პროექტის სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებები იმოდრავებს სკოლებთან ან სავაჭრო პუნქტებთან ახლოს				
								30.04	ისეთი გათხრების შემთხვევაში, რომლებიც დასახლებების ახლოს ან დროებით დატბორილ ადგილებზე ხორციელდება, მოეწყობა დამცავი ბარიერები; საზოგადოების წევრებისთვის უფრო ნაკლები რისკის შემცველ ადგილებში მოეწყობა გამაფრთხილებელი ბარიერები				
								30.21	გზის გადაკვეთებზე, განხორციელდება საგზაო მოძრაობის და ასევე იმ სატრანსპორტო საშუალებების კონტროლის ღონისძიებები, რომლებიც ტოვებენ სამუშაო უბნებს იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფილი იქნას სატრანსპორტო საშუალებების უსაფრთხოდ გადაადგილება გზაზე				
								37.04	გზის გადაკვეთებსა და გადასასვლელებზე, სადაც უსაფრთხოების რისკის შეფასების შედეგად იდენტიფიცირებულია საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის ღონისძიებები, საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის დროებითი ზომები იქნება მიღებული (მედროშე, დროებითი შუქნიშნები), რაც საგზაო შემთხვევების რისკს შეამცირებს				
								37.10	დამით მგზავრობა მხოლოდ გამოწვევის შემთხვევებში მოხდება, კომპანიის თანხმობით, რათა მინიმუმამდე შეცირდეს მგზავრობასთან დაკავშირებული რისკი და მოსახლეობის შეწუხება				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება	სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	
								33.03	საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცირების ჯგუფებს რეგულარული კავშირი ექნებათ ადგილობრივ დასახლებებთან მშენებლობის დაწყებამდე, მშენებლობის მიმდინარეობისას და მისი დასრულების შემდეგ, რათა უზურუნველყოფილი იქნას ადგილობრივი დასახლებების (ისეთი ადგილობრივი მოვლენების ჩათვლით, როგორცაა ქორწილები და დაკრძალვები) პროექტის საქმიანობებით გამოწვეული შეწუხების მინიმუმამდე შემცირება			
	გზის ახლოს ნაპოვნია თიხის ჭურჭლის ფრაგმენტები (CH63-1) და ნამოსახლარი, თუმცა მათზე პირდაპირი ზემოქმედება არ ხდება	კულტურული მემკვიდრეობა	პოტენციური უარყოფითი ზემოქმედება უშუალო სიახლოვეს არსებულ არტეფაქტებზე, იმ შემთხვევაში თუ გზა საჭიროებს გაფართოებას	3-18/19	B	2	დაბალი	27.05	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის და საშენებლო დერეფნის თხრილის გათხრის დროს განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ზედამხედველობის პროგრამა (პროცესის მიმდინარეობის დაკვირვება)	B	2	დაბალი
AR63a	სოფელი მამკოდა: სახლი AR63a-დან 290მ მანძილზე	ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	C	3	საშუალო	25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)	C	2	დაბალი
RR-001 კმ60.0	სახლები მიერთების ადგილიდან 70მ მანძილზე და AR63-ის გასწვრივ	ჰაერის ხარისხი	მტვრით გამოწვეული შეწუხება	3-12/13	D	3	საშუალო	33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით	D	2	საშუალო
		ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	B	3	დაბალი	30.26	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ცნობიერების ამაღლების დამატებითი ტრეინინგი ჩატარდება დასახლებებს, რომლებიც მდებარეობს პროექტის მისასვლელი გზების გასწვრივ	B	2	დაბალი
		ვიბრაცია	ვიბრაციის გამო დაზიანებული შენობები	3-14/16	D	3	საშუალო	24.08	მტვრის მიმართ სენსიტიურ ადგილებში, რომლებიც მოცემულია ცხრილში 10-16, ჩატარდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების და ეფექტურობის მონიტორინგი	D	2	საშუალო
		დასახლების უსაფრთხოება	უბედური შემთხვევების გაზრდილი რისკი	3-20/24	C	4	საშუალო	23.05	მშენებლობის პროცესში ჰაერში მტვრის წარმოქმნისა და კონცენტრაციის ვიზუალური მონიტორინგი მოხდება დასახლებების ახლოს. თუ მტვერი შესამჩნევია, მაშინ მცხოვრებლებისა და მიწათმოსარგებლების შეწუხების თავიდან აცილების მიზნით დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება გამოყენებული, როგორცაა, მაგალითად, უფრო მკაცრი სიჩქარის ლიმიტის დაწესება	C	3	საშუალო

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)				
								25.16	მოხდება საბურავების წნევის მონიტორინგი და მისი შესაბამის დონეზე შენარჩუნება				
								37.08	ხშირად გამოყენებული მისასვლელი გზების ზედაპირები რეგულარულად შემოწმდება და შეკეთდება, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მათი კარგ მდგომარეობაში შენარჩუნება, განსაკუთრებით კი გზასთან ახლომდებარე არამყარი შენობების არსებობის შემთხვევაში (უნდა აისახოს კონკრეტული უბნის კვლევაში)				
								25.14	მშენებლობის დაწყებამდე ჩატარდება კვლევები იმ შენობების გარე მდგომარეობის აღსაწერად, რომლებიც გასხვების დერეფანთან ან მისასვლელ გზასთან ახლოსაა განლაგებული; რაიმე საჩივრის არსებობის შემთხვევაში კვლევის შედეგები ფონური მდგომარეობის დამადასტურებელი მტკიცებულება იქნება				
								25.15	შეფასდება დაზიანებასთან დაკავშირებული საჩივრების საფუძვლიანობა; თუ დაზიანება სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობით არის გამოწვეული, გადახდილი იქნება კომპენსაცია				
								25.13	კონტრაქტორის მიერ დაბინძურების პრევენციის გეგმის ფარგლებში შერჩეული იქნება ვიზრაციის მიმართ სენსიტიური ადგილები და ასევე განისაზღვრება ვიზრაციის მონიტორინგის დეტალები მძიმე ტექნიკის გადაადგილების დაწყებამდე და გადაადგილების დროს. შემდგომი ქმედებები ვიზრაციის მონიტორინგის შედეგებზე იქნება დამოკიდებული				
								23.02	მწარმოებლის რეკომენდაციების შესაბამისად, რეგულარულად მოხდება დანადგარებისა და ავტომანქანების შეკეთება, რათა მიღწეული იქნას საწვავის მაქსიმალური ეფექტურობა და შემცირდეს ემისიები				
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								30.02	კონტრაქტორის მიერ დაქირავებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები მონაწილეობას მიიღებენ ან ჩაუტარებენ უსაფრთხოების შესახებ ცნობიერების ამაღლების ტრენინგს ადგილობრივი დასახლებების მცხოვრებებს სენსიტიურ ადგილებში, მაგ., იქ სადაც განხორციელდება ძირითადი გათხრები და/ან სადაც პროექტის სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებები იმომრავებს სკოლებთან ან სავაჭრო პუნქტებთან ახლოს				
								30.04	ისეთი გათხრების შემთხვევაში, რომლებიც დასახლებების ახლოს ან დროებით დატბორილ ადგილებზე ხორციელდება, მოეწყობა დამცავი ბარიერები; საზოგადოების წევრებისთვის უფრო ნაკლები რისკის შემცველ ადგილებში მოეწყობა გამაფრთხილებელი ბარიერები				
								30.21	გზის გადაკვეთებზე, განხორციელდება საგზაო მოძრაობის და ასევე იმ სატრანსპორტო საშუალებების კონტროლის ღონისძიებები, რომლებიც ტოვებენ სამუშაო უბნებს იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფილი იქნას სატრანსპორტო საშუალებების უსაფრთხოდ გადაადგილება გზაზე				
								37.04	გზის გადაკვეთებსა და გადასასვლელებზე, სადაც უსაფრთხოების რისკის შეფასების შედეგად იდენტიფიცირებულია საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის ღონისძიებები, საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის დროებითი ზომები იქნება მიღებული (მედროშე, დროებითი შუქნიშნები), რაც საგზაო შემთხვევების რისკს შეამცირებს				
								37.10	დამით მგზავრობა მხოლოდ გამოწვევის შემთხვევებში მოხდება, კომპანიის თანხმობით, რათა მინიმუმამდე შეცირდეს მგზავრობასთან დაკავშირებული რისკი და მოსახლეობის შეწუხება				
RR-001 კმ50.0 AR63a, AR64.5	საზაფხულო აგარაკები (მამკოდას დასავლეთით) 220მ მანძილზე	ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	C	3	საშუალო	25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)	C	2	დაბალი	

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
RR-001 კმ50.1	ჯობთანისხევის ნაკადული	ზედაპირული წყლები	მდინარის დინების მიმართულებით არსებულ სენსიტიურ რეკვორებზე (მდინარე მტკვარი და სარწყავი წყლის მომხმარებლები) შესაძლოა ზემოქმედება მოახდინოს მშენებლობის დროს დაღვრილმა საწვავმა და ნავთობმა ან დანალექების გავრცელებამ	3-6/7	B	4	საშუალო	10.16	მდინარის გადაკვეთების მშენებლობის დროს ჩატარდება წყლის ამღვრვის ხარისხის ყოველდღიური ვიზუალური მონიტორინგი და საჭიროების შემთხვევაში ამას დაემატება მონიტორინგი სინჯების აღებით	B	3	დაბალი
RR-001 ბევრ ადგილას	დიმიტრის ბერყენას (<i>Pyrus demetrii</i> , საქართველოს წითელი ნუსხის სახეობა) ბევრი პოპულაცია	ეკოლოგია	GRL/IUCN სახეობების განადგურება/შემფოთება და ტყის მოდფიცირებული სტრუქტურა	3-10/11	D	3	საშუალო	17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა	D	2	საშუალო
								17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მონიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით			
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი ნუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად			
								17.51	იმ შემთხვევაში, როცა შეუძლებელი იქნება დიმიტრის ბერყენას (<i>Pyrus demetrii</i> - საქართველოს წითელი ნუსხის სახეობა) გვერდის ავლა, ამ სახეობის ინდივიდების გამოყვანა განხორციელდება ადგილობრივად შეგროვილი თესლებიდან და მათი დარგვა თანაფარდობით 10:1 მოხდება WREP SR პროექტის ზემოქმედების არის გარეთ არსებულ შესაფერის ჰაბიტატში. დარგები უნდა ჩატარდეს გვიან ოქტომბერში/ადრეულ ნოემბერში (ე.ი. ზამთრის ყინვებამდე) იმ წერტილის გამოყენებით, რომელთა სიმაღლე მინიმუმ 25სმ-ია, ხოლო ასაკი - 2 წელი			
OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა											
RR-001 კმ52.0	პატარა თელადუმის ინდივიდები (<i>Ulmus minor</i> , GRL)	ეკოლოგია	GRL/IUCN სახეობების განადგურება/შემფოთება და ტყის მოდფიცირებული სტრუქტურა	3-10/11	D	3	საშუალო	17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსანუსხად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას	D	2	საშუალო

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა			
								17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მონიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით			
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი წუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად			
								17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით			
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა			
RR-001 კმ52.0 AR65	ორი საზაფხულო აგარაკი სამშენებლო დერეფნიდან 30მ მანძილზე სახლები AR65-ის გასწვრივ 10-20მ მანძილზე	ჰაერის ხარისხი	მტვრით გამოწვეული შეწუხება	3-12/13	D	3	საშუალო	33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით	D	2	საშუალო
		ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	C	3	საშუალო	30.26	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ცნობიერების ამაღლების დამატებითი ტრენინგი ჩატარდება დასახლებებს, რომლებიც მდებარეობს პროექტის მისასვლელი გზების გასწვრივ	C	2	დაბალი
		ვიბრაცია	ვიბრაციის გამო დაზიანებული შენობები	3-14/16	D	3	საშუალო	24.08	მტვრის მიმართ სენსიტიურ ადგილებში, რომლებიც მოცემულია ცხრილში 10-16, ჩატარდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების და ეფექტურობის მონიტორინგი	D	2	საშუალო
		დასახლების უსაფრთხოება	უზედური შემთხვევების გაზრდილი რისკი	3-20/24	D	4	მაღალი	23.05	მშენებლობის პროცესში ჰაერში მტვრის წარმოქმნისა და კონცენტრაციის ვიზუალური მონიტორინგი მოხდება დასახლებების ახლოს. თუ მტვერი შესამჩნევია, მაშინ მცხოვრებლებისა და მიწათმოსარგებლების შეწუხების თავიდან აცილების მიზნით დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება გამოყენებული, როგორცაა, მაგალითად, უფრო მკაცრი სიჩქარის ლიმიტის დაწესება	D	3	საშუალო

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
		მიწა	შეწუხება და დანაწევრება	3-20/21	B	4	საშუალო	25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)	B	4	საშუალო	
								25.16	მოხდება საბურავების წნევის მონიტორინგი და მისი შესაბამის დონეზე შენარჩუნება				
								37.08	ხშირად გამოყენებული მისასვლელი გზების ზედაპირები რეგულარულად შემოწმდება და შეკეთდება, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მათი კარგ მდგომარეობაში შენარჩუნება, განსაკუთრებით კი გზასთან ახლომდებარე არამყარი შენობების არსებობის შემთხვევაში (უნდა აისახოს კონკრეტული უბნის კვლევაში)				
								25.14	მშენებლობის დაწყებამდე ჩატარდება კვლევები იმ შენობების გარე მდგომარეობის აღსაწერად, რომლებიც გასხვების დერეფანთან ან მისასვლელ გზასთან ახლოსაა განლაგებული; რაიმე საჩივრის არსებობის შემთხვევაში კვლევის შედეგები ფონური მდგომარეობის დამადასტურებელი მტკიცებულება იქნება				
								25.15	შეფასდება დაზიანებასთან დაკავშირებული საჩივრების საფუძვლიანობა; თუ დაზიანება სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობით არის გამოწვეული, გადახდილი იქნება კომპენსაცია				
								25.13	კონტრაქტორის მიერ დაბინძურების პრევენციის გეგმის ფარგლებში შერჩეული იქნება ვიზრაციის მიმართ სენსიტიური ადგილები და ასევე განისაზღვრება ვიზრაციის მონიტორინგის დეტალები მძიმე ტექნიკის გადაადგილების დაწყებამდე და გადაადგილების დროს. შემდგომი ქმედებები ვიზრაციის მონიტორინგის შედეგებზე იქნება დამოკიდებული				
								23.02	მწარმოებლის რეკომენდაციების შესაბამისად, რეგულარულად მოხდება დანადგარებისა და ავტომანქანების შეკეთება, რათა მიღწეული იქნას საწვავის მაქსიმალური ეფექტურობა და შემცირდეს ემისიები				
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								30.02	კონტრაქტორის მიერ დაქირავებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები მონაწილეობას მიიღებენ ან ჩაუტარებენ უსაფრთხოების შესახებ ცნობიერების ამაღლების ტრენინგს ადგილობრივი დასახლებების მცხოვრებებს სენსიტიურ ადგილებში, მაგ., იქ სადაც განხორციელდება ძირითადი გათხრები და/ან სადაც პროექტის სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებები იმომრავებს სკოლებთან ან სავაჭრო პუნქტებთან ახლოს			
								30.04	ისეთი გათხრების შემთხვევაში, რომლებიც დასახლებების ახლოს ან დროებით დატბორილ ადგილებზე ხორციელდება, მოეწყობა დამცავი ბარიერები; საზოგადოების წევრებისთვის უფრო ნაკლები რისკის შემცველ ადგილებში მოეწყობა გამაფრთხილებელი ბარიერები			
								30.21	გზის გადაკვეთებზე, განხორციელდება საგზაო მოძრაობის და ასევე იმ სატრანსპორტო საშუალებების კონტროლის ღონისძიებები, რომლებიც ტოვებენ სამუშაო უბნებს იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფილი იქნას სატრანსპორტო საშუალებების უსაფრთხოდ გადაადგილება გზაზე			
								37.04	გზის გადაკვეთებსა და გადასასვლელებზე, სადაც უსაფრთხოების რისკის შეფასების შედეგად იდენტიფიცირებულია საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის ღონისძიებები, საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის დროებითი ზომები იქნება მიღებული (მედროშე, დროებითი შუქნიშნები), რაც საგზაო შემთხვევების რისკს შეამცირებს			
								37.10	დამით მგზავრობა მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში მოხდება, კომპანიის თანხმობით, რათა მინიმუმამდე შეცირდეს მგზავრობასთან დაკავშირებული რისკი და მოსახლეობის შეწუხება			
								20.01	ადგილობრივ მოსახლეობასთან კონსულტაციების შემდეგ, სტრატეგიულ ადგილებში, სადაც პროექტი ჩათვლის ამას უსაფრთხოდ, ნიადაგის გროვებს და ჩაწყობილ მიწებს შორის თავისუფალი ადგილი იქნება დატოვებული, რათა ადამიანებმა, გარეულმა ცხოველებმა და საქონელმა შეძლონ გავლა			
								33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით			
								33.24	მშენებლობის დროს შენარჩუნდება საკუთრებასთან მისასვლელი			
RR-001 (ბევრ ადგილას), AR63, AR63a, AR64.5	შიბლიაკის ტიპის ჰემიქსეროფილური ბუჩქნარი, რომელთანაც ასოცირებულია CITES სახეობები: გრძელფოთოლა ცეფალანთერა (<i>Cephalanthera longifolia</i>), ბრიყვი ჯადვარი (<i>Orchis morio</i>) და ზორიანი ფუტკრის დედა	ეკოლოგია	CITES სახეობების განადგურება/შეშფოთება	3-10/11	C	3	საშუალო	17.22	სამშენებლო დერეფნიდან ამოღებული ბოლქვების გაყიდვა მკაცრად იკრძალება	C	2	დაბალი
								17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსაწესად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას			

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
	(<i>Ophrys oestrifera</i>); აღნუსხულია 2007-2011 წლების კვლევებისას							17.45	დროებით სამშენებლო უბნებზე, სადაც აღირიცხა გაზაფხულზე მოყვავილე მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების სახეობები, ჩატარდება წინა-სამშენებლო კვლევები აპრილის და მაისის ბოლოს, რათა დადასტურდეს მათი არსებობა უბნებზე და პოპულაციების მოინიშნოს.				
								17.46	თუ შემფოთების თავიდან აცილება შეუძლებელია, მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მცირე პოპულაციები (50 ინდივიდზე ნაკლები) გადაირგვება შესაბამის ჰაბიტატში, სამშენებლო ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ				
								17.47	სამშენებლო ტერიტორიის განსაზღვრისას, თუ შესაძლებელია, მოხდება მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მსხვილი პოპულაციების (50 ინდივიდზე მეტი) გვერდის ავლა და მშენებლობის დროს პოპულაციების შემფოთებისგან დაცვა. სადაც მსხვილი პოპულაციების გვერდის ავლა შეუძლებელია და აღრიცხული პოპულაციის 50% ან მეტი სავარაუდოდ შემფოთდება WREP-SR სამუშაოების გამო, მთლიანი პოპულაციის 20% გადაირგვება უახლოეს შესაბამის ჰაბიტატში, პროექტის ზემოქმედების ზონის ფარგლებს გარეთ.				
								17.48	განხორციელდება მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მცენარეების გადარგული პოპულაციების მონიტორინგი ადაპტაციის წარმატების გადასამოწმებლად; კვლევები ჩატარდება ყოველწლიურად, მინიმუმ სამი წლის განმავლობაში, წელიწადში ორჯერ - ყვავილობის და ნაყოფობის პერიოდებში.				
								17.49	თუ სამონიტორინგო კვლევებით გამოვლინდება, რომ რომელიმე გადარგულმა მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მქონე სახეობის პოპულაციამ ვერ გაიხარა, შემუშავდება და გატარდება შემარბილებელ ღონისძიებათა გეგმა. უკანასკნელი მოიცავს პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოხვედრილი უბნების სიახლოვეს მოზარდი შესაბამისი სახეობის ველური პოპულაციებიდან თესლის შეგროვებას, ex situ საკონსერვაციო ცენტრებში (ბოტანიკური ბაღები) ნათესარების გამოყვანასა და გადარგვის უზანზე რეინტროდუქციას.				
RR-001 კმ62.5	ჯაჭვისხევის ნაკადული	ზედაპირული წყლები	მდინარის დინების მიმართულებით არსებულ სენსიტიურ რეცეპტორებზე (მდინარე მტკვარი და სარწყავი წყლის მომხმარებლები) შესაძლოა ზემოქმედება მოახდინოს მშენებლობის დროს დაღვრილმა საწვავმა და ნავთობმა ან დანალექების გავრცელებამ	3-6/7	D	4	მაღალი	10.16	მდინარის გადაკვეთების მშენებლობის დროს ჩატარდება წყლის ამღვრევის ხარისხის ყოველდღიური ვიზუალური მონიტორინგი და საჭიროების შემთხვევაში ამას დაემატება მონიტორინგი სინჯების აღებით	B	3	დაბალი	

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
RR-001 კმ53.0	წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია გორაკის წვერზე, შემოთვაზებული მარშრუტიდან 160მ მანძილზე (CH6)	ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	B	3	დაბალი	25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)	B	2	დაბალი	
	კულტურული მემკვიდრეობა	მშენებლობამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს უშუალო სიახლოვეს არსებულ არტეფაქტებზე	3-18/19	D	1	დაბალი	27.05	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის და სამშენებლო დერეფნის თხრილის გათხრის დროს განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ზედამხედველობის პროგრამა (პროცესის მიმდინარეობის დაკვირვება)	D	1	დაბალი		
	შუა საუკუნეების ნასოფლარი. დასახლების სტრუქტურული ნაშთები (ქვის კედლები) ხილულია ზედაპირზე, გავრცელებულია საკმაოდ დიდ ფართობზე, ძირითადად შეცვლილი მარშრუტის ჩრდილო აღმოსავლეთით (CH7). მარშრუტი გვერდს უვლის უბნის საზღვრებს, თუმცა მასთან ძალიან ახლოს მდებარეობს - უახლოესი წერტილი 3მ მანძილზეა.	კულტურული მემკვიდრეობა	მშენებლობამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს უშუალო სიახლოვეს არსებულ არტეფაქტებზე	3-18/19	B	2	დაბალი	27.05	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის და სამშენებლო დერეფნის თხრილის გათხრის დროს განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ზედამხედველობის პროგრამა (პროცესის მიმდინარეობის დაკვირვება)	B	2	დაბალი	
AR66	სახლები მისასვლელი გზიდან 190მ მანძილზე	ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	C	3	საშუალო	25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)	C	2	დაბალი	
	მისასვლელი გზა გამოყენებული იქნება სამშენებლო დერეფნის მშენებლობისთვის. არსებული გზის გასწვრივ გზით გაჭრილი ნაპირი შეიცავს კულტურულ შრეს ნაცრის, ობსიდიანის არტეფაქტების და ცხოველის ძვლის შემადგენლობით. ასევე აღმოჩენილია თიხით მობათქაშებული ორმო (CH-5)	კულტურული მემკვიდრეობა	პოტენციური უარყოფითი ზემოქმედება უშუალო სიახლოვეს არსებულ არტეფაქტებზე, იმ შემთხვევაში თუ გზა საჭიროებს გაფართოებას	3-18/19	C	3	საშუალო	27.05	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის და სამშენებლო დერეფნის თხრილის გათხრის დროს განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ზედამხედველობის პროგრამა (პროცესის მიმდინარეობის დაკვირვება)	C	1	დაბალი	

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
AR66a	მწიფენოვანი მუხა - დამურების და სხვა ცხოველების პოტენციური თავშესაფარი	ეკოლოგია	ხის ფულუროებში დამურების შემფოთება სამშენებლო დერეფნის მომზადების დროს	3-10/11	C	3	საშუალო	17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი წუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად	C	2	დაბალი	
								17.21	სადაც გასხვისების დერეფანი კვეთს ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით მაღალი ღირებულების მქონე ტყეს, სამუშაო ფართობი შემცირდება (სამშენებლო ტექნოლოგიური შიშვანების გათვალისწინებით) იმ მიზნით, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს ამ უბნებზე ზემოქმედებები				
								17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსაწესად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას				
								17.30	არა-სატყეო ფონდის მიწიდან ხეების მოჭრის შემთხვევაში განხორციელდება საკომპენსაციო დარგვა				
								17.44	სატყეო ფონდის მიწიდან მოჭრილი ხეებისთვის გადახდილი იქნება კომპენსაცია ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად				
								19.10	პრიორიტეტული ტერიტორიებისთვის მომზადდება უბან-სპეციფიკური ეკოლოგიური მართვის გეგმები. კონტრაქტორი, ამ გეგმებით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს ჩართავს უბან-სპეციფიკურ მეთოდოლოგიებში, რომლებიც მშენებლობის დაწყებამდე შეთანხმებული იქნება კომპანიასთან				
								19.15	დამურის სახეობების და რიცხოვნობის დასადგენად ჩატარდება წინასამშენებლო, დამურების საგანგებო ღონისძიებები ივნისსა და ივლისში ან აგვისტოსა და სექტემბერში იმ ადგილებში, სადაც იდენტიფიცირდა დამურების პოტენციური თავშესაფრები. თუ აღმოჩნდება, რომ დამურების დაცული სახეობა ბუდობს ისეთ შენობაში ან ხეზე, რომელიც უნდა მოცილდეს, დამურების შემფოთების შემცირების მიზნით განხორციელდება შემარბილებელი სტრატეგია				
								19.18	სადაც შესაძლებელია, ხეები, რომლებიც შესაძლოა იყოს დამურების თავშესაფარი, მოიჭრება ზამთარში (ნოემბრის ბოლო - თებერვლის შუა რიცხვები/ბოლო), როცა დამურების თავშესაფარში ყოფნა ნაკლებ სავარაუდოა. ხეები არ მოიჭრება აპრილის ბოლოდან ოქტომბრის დასაწყისამდე, როცა დამურები ყველაზე აქტიურები არიან. მარტსა და აპრილში და ასევე ოქტომბრის მეორე ნახევარში, ხეების მოჭრა არ არის რეკომენდირებული				
								19.19	თუ დამურების შესაძლო თავშესაფრების მოჭრის თავიდან აცილება ნაკლებად ოპტიმალურ პირობებში შეუძლებელია, განხორციელდება შემდეგი ქმედებები: • დამურების სპეციალისტი დაესწრება ხის მოჭრის პროცესს • ეკოლოგი შეამოწმებს ფულუროებიან ხე-მცენარეს • დამურებს გადაიყვანს შესაბამის ჰაბიტატში, სამშენებლო				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
									ტერიტორიებიდან მოშორებით • კომპლექსური აღდგენის შემდეგ უზრუნველყოფს ღამურების ხელოვნურ თავშესაფრებს (კომპენსაცია) თანაფარდობით 1:3				
RR-001 კმ63.5-7.6	მრავალი პატარა თელადუმას ინდივიდი (<i>Ulmus minor</i> , GRL)	ეკოლოგია	GRL/IUCN სახეობების განადგურება/შემფოთება და ტყის მოდფიცირებული სტრუქტურა	3-10/11	D	3	საშუალო	17.23	ჩატარდება წინასაშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსაწესად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას	D	2	საშუალო	
								17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა				
								17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მონიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით				
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი ნუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად				
								17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით				
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა				
RR-001 კმ65.0	შუასაუკუნეების პერიოდის ნასოფლარი. მარშრუტი მიემართება უბნის ჩრდილოეთი საზღვრიდან დაახლ. 350მ მანძილზე (CH8)	კულტურული მემკვიდრეობა	მშენებლობამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს უშუალო სიახლოვეს არსებულ არტეფაქტებზე	3-18/19	B	2	დაბალი	27.05	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის და სამშენებლო დერეფნის თხრილის გათხრის დროს განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ზედამხედველობის პროგრამა (პროცესის მიმდინარეობის დაკვირვება)	B	2	დაბალი	

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
RR-001 კმ65.2 AR67	მონასტერი 130მ მანძილზე	ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	B	3	დაბალი	25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)	B	2	დაბალი
RR-001 კმ65.5-კმ67.6 AR69, AR69a, AR69b და AR67 (100მ)	მილსადენის მარშრუტი და მისასვლელი გზა მდებარეობს მცხეთის მსოფლიო მემკვიდრეობის უბანთან დაკავშირებული ისტორიული ლანდშაფტის დაცვის ზონის ფარგლებს შიგნით ან მის ახლოს	ლანდშაფტი	მუდმივი ზემოქმედება ისტორიულ ლანდშაფტზე	3-4/5	E	3	საშუალო	3.35	ეროზიისგან დაცვის საშუალებები დამონტაჟდება მთის თხემებზე და გვერდით ფერდობებზე, პროექტის აღდგენის სპეციფიკაციების შესაბამისად	E	2	საშუალო
		კულტურული მემკვიდრეობა	მშენებლობამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს უშუალო სიახლოვეს არსებულ ისტორიულ ლანდშაფტზე ან არტეფაქტებზე	3-18/19	E	2	საშუალო	17.10	აღდგენითი სამუშაოების შემდეგ მცენარეული საფარის განახლების მონიტორინგი განხორციელდება, ვიდრე ამ მიმართულებით არ იქნება მიღწეული პროექტის მოკლე და გრძელვადიანი მიზნები. გამოსასწორებელი ღონისძიებები განხორციელდება თუ მცენარეული საფარის დამკვიდრება წარუმატებელია, ან თუ გამოცდილი ეკოლოგის მიერ ჩატარებული კვლევის და მონაცემების ანალიზის საფუძველზე გაირკვა, რომ სახეობების შემადგენლობა მოცემული ადგილისათვის შეუფერებელია	E	2	საშუალო
		კულტურული მემკვიდრეობა	სამშენებლო ტრანსპორტის გადაადგილებამ AR69-ზე შესაძლოა შეაფერხოს ჯვრის მონასტერში მიმავალი მომლოცველების და ვიზიტორების გადაადგილება	3-18/19	E	2	საშუალო	27.05	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის და სამშენებლო დერეფნის თხრილის გათხრის დროს განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ზედამხედველობის პროგრამა (პროცესის მიმდინარეობის დაკვირვება)	E	1	დაბალი
									27.19	მცხეთის მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ლანდშაფტის დაცვის ზონაში ჩასატარებელი სამუშაოების განრიგი და დანადგარების და მასალების გადაზიდვა ჯვრის მონასტერთან მისასვლელი გზის (AR69) საშუალებით წინასწარ შეთანხმდება მცხეთის ისტორიული ძეგლებით დაინტერესებულ მხარეებთან, რომელთა შორისაა NACHP, საქართველოს საპატრიარქო და დასახლების ლიდერები		
AR69	სამშენებლო დერეფანთან მისასვლელი გზა ჯვრის მონასტრის მთავარი გზაა, რომელიც UNESCO-ს მსოფლიო მემკვიდრეობის უბანი და მნიშვნელოვანი კულტურული და ტურისტული ღირსშესანიშნაობაა	ტურიზმი	ვიზიტორების რაოდენობის შესაძლო შემცირება და საარსებო წყაროს დაკარგვა	3-20/22	B	2	დაბალი	33.25	მშენებლობის დაწყებამდე პასუხისმგებელ პირთან ჩატარდება კონსულტაციები და განხორციელდება შეთანხმებული ღონისძიებები ჯვრის მონასტრის ვიზიტორთა მინიმალურად შეწუხების უზრუნველსაყოფად	B	2	დაბალი
		დასახლების უსაფრთხოება	საგზაო შემთხვევების გაზრდილი რისკი	3-20/24	D	4	მაღალი	30.04	ისეთი გათხრების შემთხვევაში, რომლებიც დასახლებების ახლოს ან დროებით დატვირთულ ადგილებზე ხორციელდება, მოეწყობა დამცავი ბარიერები; საზოგადოების წევრებისთვის უფრო ნაკლები რისკის შემცველ ადგილებში მოეწყობა გამაფრთხილებელი ბარიერები	D	3	საშუალო

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								30.21	გზის გადაკვეთებზე, განხორციელდება საგზაო მოძრაობის და ასევე იმ სატრანსპორტო საშუალებების კონტროლის ღონისძიებები, რომლებიც ტოვებენ სამუშაო უბნებს იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფილი იქნას სატრანსპორტო საშუალებების უსაფრთხოდ გადაადგილება გზაზე			
								37.04	გზის გადაკვეთებსა და გადასასვლელებზე, სადაც უსაფრთხოების რისკის შეფასების შედეგად იდენტიფიცირებულია საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის ღონისძიებები, საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის დროებითი ზომები იქნება მიღებული (მედროშე, დროებითი შუქნიშნები), რაც საგზაო შემთხვევების რისკს შეამცირებს			
RR-001 კმ56.8 AR69a	სამონასტრო კომპლექსი შემოთავაზებული მარშრუტიდან და მისასვლელი გზიდან 220მ მანძილზე	ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	C	3	საშუალო	25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)	C	2	დაბალი
RR-001 კმ57.0 AR69a	სამშენებლო დერეფნის ან მისასვლელი გზების გასწვრივ ან მიმდებარედ არსებული მწიფეხნოვანი ფულუროიანი ხეები, რომლებიც შესაძლოა წარმოადგენდეს ხელსაყრელ თავშესაფარს ღამურებისთვის	ეკოლოგია	ხის ფულუროებში ღამურების შემფოთება სამშენებლო დერეფნის მომზადების დროს	3-10/11	C	3	საშუალო	17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი ნუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად	C	2	დაბალი
								17.21	სადაც გასხვისების დერეფანი კვეთს ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით მაღალი ღირებულების მქონე ტყეს, სამუშაო ფართობი შემცირდება (სამშენებლო ტექნოლოგიური შიშვების გათვალისწინებით) იმ მიზნით, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს ამ უბნებზე ზემოქმედებები			
								17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსაწესად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას			
								17.30	არა-სატყეო ფონდის მიწიდან ხეების მოჭრის შემთხვევაში განხორციელდება საკომპენსაციო დარგვა			
								17.44	სატყეო ფონდის მიწიდან მოჭრილი ხეებისთვის გადახდილი იქნება კომპენსაცია ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად			

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება			
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	
								19.10	პრიორიტეტული ტერიტორიებისთვის მომზადდება უზან-სპეციფიკური ეკოლოგიური მართვის გეგმები. კონტრაქტორი, ამ გეგმებით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს ჩართავს უზან-სპეციფიკურ მეთოდოლოგიებში, რომლებიც მშენებლობის დაწყებამდე შეთანხმებული იქნება კომპანიასთან					
								19.15	ლამურის სახეობების და რიცხოვნობის დასადგენად ჩატარდება წინასამშენებლო, ღამურების საგანგებო ღამის კვლევები ივნისსა და ივლისში ან აგვისტოსა და სექტემბერში იმ ადგილებში, სადაც იდენტიფიცირდა ღამურების პოტენციური თავშესაფრები. თუ აღმოჩნდება, რომ ღამურების დაცული სახეობა ბუდობს ისეთ შენობაში ან ხეზე, რომელიც უნდა მოცილდეს, ღამურების შემფოთების შემცირების მიზნით განხორციელდება შემარბილებელი სტრატეგია					
								19.18	სადაც შესაძლებელია, ხეები, რომლებიც შესაძლოა იყოს ღამურების თავშესაფარი, მოიჭრება ზამთარში (ნოემბრის ბოლო - თებერვლის შუა რიცხვები/ბოლო), როცა ღამურების თავშესაფარში ყოფნა ნაკლებ სავარაუდოა. ხეები არ მოიჭრება აპრილის ბოლოდან ოქტომბრის დასაწყისამდე, როცა ღამურები ყველაზე აქტიურები არიან. მარტსა და აპრილში და ასევე ოქტომბრის მეორე ნახევარში, ხეების მოჭრა არ არის რეკომენდირებული					
								19.19	თუ ღამურების შესაძლო თავშესაფრების მოჭრის თავიდან აცილება ნაკლებად ოპტიმალურ პირობებში შეუძლებელია, განხორციელდება შემდეგი ქმედებები: <ul style="list-style-type: none"> • ღამურების სპეციალისტი დაესწრება ხის მოჭრის პროცესს • ეკოლოგი შეამოწმებს ფულურობიან ხე-მცენარეს • ღამურებს გადაიყვანს შესაბამის ჰაბიტატში, სამშენებლო ტერიტორიებიდან მოშორებით • კომპლექსური ადგენის შემდეგ უზრუნველყოფს ღამურების ხელოვნურ თავშესაფრებს (კომპენსაცია) თანაფარდობით 1:3 					
RR-001 კმ67.8	მუხნარი კავკასიური ჯაგრცხილით და მაღალი იფნით, რომელთანაც ასოცირებულია ვიწროტუჩიანი ეპიპაქტისი (<i>Epipactis leptochila subsp. leptochila</i> , CITES); დაფიქსირებულია 2011 წელს. ამ ჰაბიტატთან ასევე დაკავშირებული კავკასიური იორდასალამი (<i>Paeonia caucasica</i> , კავკასიის ენდემური სახეობა), რომელიც აღინუსხა 2011 წელს. კავკასიური იორდასალამის ინდივიდები, რომლებიც აღინუსხა AM 70-ის მახლობლად 2007 და 2009 წლებში და კანონმდებლობით დაცული ბერყენას სახეობების (<i>Pyrus</i>	ეკოლოგია	GRL/IUCN სახეობების განადგურება/შემფოთება და ტყის მოდფიცირებული სტრუქტურა	3-10/11	D	3	საშუალო	17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსანუსხად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას	D	2	საშუალო		
			CITES სახეობების განადგურება/შემფოთება	3-10/11	C	3	საშუალო	17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა	C	2	დაბალი		
			კავკასიის ენდემური სახეობების განადგურება/შემფოთება	3-10/11	C	3	საშუალო	17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მოინიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება	C	2	დაბალი		

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
	<i>demetrii, P. ketzkhoveli, P. sachokiana</i>) პოტენციური არსებობა								დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით			
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი წუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად			
								17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით			
								17.22	სამშენებლო დერეფნიდან ამოღებული ბოლქვების გაყიდვა მკაცრად იკრძალება			
								17.10	აღდგენითი სამუშაოების შემდეგ მცენარეული საფარის განახლების მონიტორინგი განხორციელდება, ვიდრე ამ მიმართულებით არ იქნება მიღწეული პროექტის მოკლე და გრძელვადიანი მიზნები. გამოსასწორებელი ღონისძიებები განხორციელდება თუ მცენარეული საფარის დაზიანება წარუმატებელია, ან თუ გამოცდილი ეკოლოგის მიერ ჩატარებული კვლევის და მონაცემების ანალიზის საფუძველზე გაირკვა, რომ სახეობების შემადგენლობა მოცემული ადგილისათვის შეუფერებელია			
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა			
AR - BVS28	პატარა თელადუმას (<i>Ulmus minor</i> , GRL) მიკროპოპულაციები	ეკოლოგია	GRL/IUCN სახეობების განადგურება/შეშფოთება და ტყის მოდფიცირებული სტრუქტურა	3-10/11	D	3	საშუალო	17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსაწესად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას	D	2	საშუალო
								17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა			
								17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მონიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით			
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი წუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად			

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით				
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა				
	რესტორანი და შენობა, რომელშიც ცხოვრობენ იძულებით გადაადგილებული პირები მისასვლელი გზიდან 80მ მანძილზე	ჰაერის ხარისხი	მტვრით გამოწვეული შეწუხება	3-12/13	C	3	საშუალო	33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით	C	2	დაბალი	
		ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	C	3	საშუალო	30.26	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ცნობიერების ამაღლების დამატებითი ტრენინგი ჩატარდება დასახლებებს, რომლებიც მდებარეობს პროექტის მისასვლელი გზების გასწვრივ	C	2	დაბალი	
		დასახლების უსაფრთხოება	უზედური შემთხვევების გაზრდილი რისკი	3-14/16	C	4	საშუალო	24.08	მტვრის მიმართ სენსიტიურ ადგილებში, რომლებიც მოცემულია ცხრილში 10-16, ჩატარდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების და ეფექტურობის მონიტორინგი	C	3	საშუალო	
								23.05	მშენებლობის პროცესში ჰაერში მტვრის წარმოქმნისა და კონცენტრაციის ვიზუალური მონიტორინგი მოხდება დასახლებების ახლოს. თუ მტვერი შესამჩნევია, მაშინ მცხოვრებლებისა და მიწათმოსარგებლების შეწუხების თავიდან აცილების მიზნით დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება გამოყენებული, როგორცაა, მაგალითად, უფრო მკაცრი სიჩქარის ლიმიტის დაწესება				
								25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)				
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								30.02	კონტრაქტორის მიერ დაქირავებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები მონაწილეობას მიიღებენ ან ჩაუტარებენ უსაფრთხოების შესახებ ცნობიერების ამაღლების ტრენინგს ადგილობრივი დასახლებების მცხოვრებებს სენსიტიურ ადგილებში, მაგ., იქ სადაც განხორციელდება ძირითადი გათხრები და/ან სადაც პროექტის სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებები იმომრავებს სკოლებთან ან სავაჭრო პუნქტებთან ახლოს				
								37.10	ლამით მგზავრობა მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში მოხდება, კომპანიის თანხმობით, რათა მინიმუმამდე შეცირდეს მგზავრობასთან დაკავშირებული რისკი და მოსახლეობის შეწუხება				
RR-004a AM224 - AM226													
AR - PRS1	მისასვლელი 20კმ სიგრძის სოფლის გზების გამოყენებით კვეთს რამდენიმე, ქვემოთ ჩამოთვლილ სოფელს: კორბოული - მრავალი სახლი 5მ მანძილზე, კორბოულის სკოლა #1 10მ მანძილზე, ახალი მშენებარე სკოლა #2 20მ მანძილზე და ღია სავაჭრო ობიექტი მცირე მანძილებით გზის ორივე მხარეს. შომახეთი - შომახეთის სკოლიდან 10მ მანძილზე სოფელი უსახელო - დაახლოებით 1კმ მანძილზე. საცხოვრებელი სახლები გზასთან ძალიან ახლოს მდებარეობს. სოფელი უსახელოს სკოლა 20მ მანძილზე. ზედა უსახელო/წითელი ეკლესიის დასახლება - სოფლის სასაფლაოდან 50მ მანძილზე	ჰაერის ხარისხი	მტვრით გამოწვეული შეწუხება	3-12/13	D	3	საშუალო	33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით	D	2	საშუალო	
		ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	D	3	საშუალო	30.26	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ცნობიერების ამაღლების დამატებითი ტრენინგები ჩატარდება დასახლებებს, რომლებიც მდებარეობს პროექტის მისასვლელი გზების გასწვრივ	D	2	საშუალო	
		ვიბრაცია	ვიბრაციის გამო დაზიანებული შენობები	3-14/16	D	3	საშუალო	24.08	მტვრის მიმართ სენსიტიურ ადგილებში, რომლებიც მოცემულია ცხრილში 10-16, ჩატარდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების და ეფექტურობის მონიტორინგი	D	2	საშუალო	
		დასახლების უსაფრთხოება	უბედური შემთხვევების გაზრდილი რისკი	3-20/24	D	4	მაღალი	23.05	მშენებლობის პროცესში ჰაერში მტვრის წარმოქმნისა და კონცენტრაციის ვიზუალური მონიტორინგი მოხდება დასახლებების ახლოს. თუ მტვერი შესამჩნევია, მაშინ მცხოვრებლებისა და მიწათმოსარგებლების შეწუხების თავიდან აცილების მიზნით დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება გამოყენებული, როგორცაა, მაგალითად, უფრო მკაცრი სიჩქარის ლიმიტის დაწესება	D	3	საშუალო	
								25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)				
								25.16	მოხდება საბურავების წნევის მონიტორინგი და მისი შესაბამის დონეზე შენარჩუნება				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება			
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	
								37.08	ხშირად გამოყენებული მისასვლელი გზების ზედაპირები რეგულარულად შემოწმდება და შეკეთდება, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მათი კარგ მდგომარეობაში შენარჩუნება, განსაკუთრებით კი გზასთან ახლომდებარე არამყარი შენობების არსებობის შემთხვევაში (უნდა აისახოს კონკრეტული უბნის კვლევაში)					
								25.14	მშენებლობის დაწყებამდე ჩატარდება კვლევები იმ შენობების გარე მდგომარეობის აღსაწერად, რომლებიც გასხვიების დერეფანთან ან მისასვლელ გზასთან ახლოსაა განლაგებული; რაიმე საჩივრის არსებობის შემთხვევაში კვლევის შედეგები ფონური მდგომარეობის დამადასტურებელი მტკიცებულება იქნება					
								25.15	შეფასდება დაზიანებასთან დაკავშირებული საჩივრების საფუძვლიანობა; თუ დაზიანება სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობით არის გამოწვეული, გადახდილი იქნება კომპენსაცია					
								25.13	კონტრაქტორის მიერ დაბინძურების პრევენციის გეგმის ფარგლებში შერჩეული იქნება ვიზრაციის მიმართ სენსიტიური ადგილები და ასევე განისაზღვრება ვიზრაციის მონიტორინგის დეტალები მძიმე ტექნიკის გადაადგილების დაწყებამდე და გადაადგილების დროს. შემდგომი ქმედებები ვიზრაციის მონიტორინგის შედეგებზე იქნება დამოკიდებული					
								23.02	მწარმოებლის რეკომენდაციების შესაბამისად, რეგულარულად მოხდება დანადგარებისა და ავტომანქანების შეკეთება, რათა მიღწეული იქნას საწვავის მაქსიმალური ეფექტურობა და შემცირდეს ემისიები					
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად					
								30.02	კონტრაქტორის მიერ დაქირავებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები მონაწილეობას მიიღებენ ან ჩაუტარებენ უსაფრთხოების შესახებ ცნობიერების ამაღლების ტრენინგს ადგილობრივი დასახლებების მცხოვრებებს სენსიტიურ ადგილებში, მაგ., იქ სადაც განხორციელდება ძირითადი გათხრები და/ან სადაც პროექტის სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებები იმპრავებს სკოლებთან ან სავაჭრო პუნქტებთან ახლოს					
								37.04	გზის გადაკვეთებსა და გადასასვლელებზე, სადაც უსაფრთხოების რისკის შეფასების შედეგად იდენტიფიცირებულია საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის ღონისძიებები, საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის დროებითი ზომები იქნება მიღებული (მედროშე, დროებითი შუქნიშნები), რაც საგზაო შემთხვევების რისკს შეამცირებს					

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								37.06	იმ ადგილებში, სადაც სკოლები ძალიან ახლოს მდებარეობს გზასთან, რომელზეც მოძრაობს WREP-SR სატრანსპორტო საშუალებები, სამშენებლო კონტრაქტორი დაგეგმავს სამუშაოებს, რომლებიც მინიმუმანდე შეამცირებს მძიმე ტვირთების გადაზიდვებს დღის იმ მონაკვეთებში, როდესაც ბავშვების სკოლაში მისვლის ან სკოლიდან წამოსვლის ალბათობა მაღალია				
								37.10	ლამით მგზავრობა მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში მოხდება, კომპანიის თანხმობით, რათა მინიმუმანდე შეცირდეს მგზავრობასთან დაკავშირებული რისკი და მსახიობების შეწყობა				
AR223	პოტენციურად სენსიტიური კულტურული მემკვიდრეობის რეცეპტორები მისასვლელი გზის გასწვრივ	კულტურული მემკვიდრეობა	ჯერ არ არის შეფასებული	3-18/19	B	2	დაბალი	27.05	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის და სამშენებლო დერეფნის თხრილის გათხრის დროს განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ზედამხედველობის პროგრამა (პროცესის მიმდინარეობის დაკვირვება)	B	2	დაბალი	
	ფართოფოთლოვანი ტყე, სადაც დომინირებს იმერული მუხა (<i>Quercus imeretina</i> - GRL); ასევე გვხვდება ჩვეულებრივი წაბლი და სახნისისებრი სერაპიასის (<i>Serapias vomeracea</i> -CITES) ცალკეული ინდივიდები	ეკოლოგია	საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი სახეობის განადგურება/შემფოთება და მოდიფიცირებული ტყის სტრუქტურა	3-10/11	D	3	საშუალო	17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსაწესად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას	D	2	საშუალო	
			CITES-ის სახეობის განადგურება/შემფოთება	3-10/11	C	3	საშუალო	17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა	C	2	დაბალი	
								17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მონიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით				
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი ნუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად				
								17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით				
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა				
								17.22	სამშენებლო დერეფნიდან ამოღებული ბოლქვების გაყიდვა მკაცრად იკრძალება				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								17.45	დროებით სამშენებლო უბნებზე, სადაც აღირიცხა გაზაფხულზე მოყვავილე მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების სახეობები, ჩატარდება წინა-სამშენებლო კვლევები აპრილის და მაისის ბოლოს, რათა დადასტურდეს მათი არსებობა უბნებზე და პოპულაციების მონიშნოს.				
								17.46	თუ შემფოთების თავიდან აცილება შეუძლებელია, მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მცირე პოპულაციები (50 ინდივიდზე ნაკლები) გადაირგვება შესაბამის ჰაბიტატში, სამშენებლო ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ				
								17.48	განხორციელდება მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მცენარეების გადარგული პოპულაციების მონიტორინგი ადაპტაციის წარმატების გადასამოწმებლად; კვლევები ჩატარდება ყოველწლიურად, მინიმუმ სამი წლის განმავლობაში, წელიწადში ორჯერ - ყვავილობის და ნაყოფობის პერიოდებში.				
								17.49	თუ სამონიტორინგო კვლევებით გამოვლინდება, რომ რომელიმე გადარგულმა მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მქონე სახეობის პოპულაციამ ვერ გაიხარა, შემუშავდება და გატარდება შემარბილებელ ღონისძიებათა გეგმა. უკანასკნელი მოიცავს პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოხვედრილი უბნების სიახლოვეს მოხარდი შესაბამისი სახეობის ველური პოპულაციებიდან თესლის შეგროვებას, ex situ საკონსერვაციო ცენტრებში (ბოტანიკური ბაღები) ნათესარების გამოყვანასა და გადარგვის უზანზრე რეინტროდუქციას.				
	მანდაეთი: სკოლები, მაღაზიები და სახლები მისასვლელი გზიდან 20მ მანძილზე	ჰაერის ხარისხი	მტვრით გამოწვეული შეწუხება	3-12/13	D	3	საშუალო	33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით	D	2	საშუალო	
		ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	D	3	საშუალო	30.26	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ცნობიერების ამაღლების დამატებითი ტრენინგი ჩატარდება დასახლებებს, რომლებიც მდებარეობს პროექტის მისასვლელი გზების გასწვრივ	D	2	საშუალო	
		ვიბრაცია	ვიბრაციის გამო დაზიანებული შენობები	3-14/16	D	3	საშუალო	24.08	მტვრის მიმართ სენსიტიურ ადგილებში, რომლებიც მოცემულია ცხრილში 10-16, ჩატარდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების და ეფექტურობის მონიტორინგი	D	2	საშუალო	
	დასახლების უსაფრთხოება	უზბედური შემთხვევების გაზრდილი რისკი	უზბედური შემთხვევების გაზრდილი რისკი	3-20/24	D	4	მაღალი	23.05	მშენებლობის პროცესში ჰაერში მტვრის წარმოქმნისა და კონცენტრაციის ვიზუალური მონიტორინგი მოხდება დასახლებების ახლოს. თუ მტვერი შესამჩნევია, მაშინ მცხოვრებლებისა და მიწათმოსარგებლების შეწუხების თავიდან აცილების მიზნით დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება გამოყენებული, როგორცაა, მაგალითად, უფრო მკაცრი სიჩქარის ლიმიტის დაწესება	D	3	საშუალო	

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)				
								25.16	მოხდება საბურავების წნევის მონიტორინგი და მისი შესაბამის დონეზე შენარჩუნება				
								37.08	ხშირად გამოყენებული მისასვლელი გზების ზედაპირები რეგულარულად შემოწმდება და შეკეთდება, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მათი კარგ მდგომარეობაში შენარჩუნება, განსაკუთრებით კი გზასთან ახლომდებარე არამყარი შენობების არსებობის შემთხვევაში (უნდა აისახოს კონკრეტული უბნის კვლევაში)				
								25.14	მშენებლობის დაწყებამდე ჩატარდება კვლევები იმ შენობების გარე მდგომარეობის აღსაწერად, რომლებიც გასხვისების დერეფანთან ან მისასვლელ გზასთან ახლოსაა განლაგებული; რაიმე საჩივრის არსებობის შემთხვევაში კვლევის შედეგები ფონური მდგომარეობის დამადასტურებელი მტკიცებულება იქნება				
								25.15	შეფასდება დაზიანებასთან დაკავშირებული საჩივრების საფუძვლიანობა; თუ დაზიანება სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობით არის გამოწვეული, გადახდილი იქნება კომპენსაცია				
								25.13	კონტრაქტორის მიერ დაბინძურების პრევენციის გეგმის ფარგლებში შერჩეული იქნება ვიზრაციის მიმართ სენსიტიური ადგილები და ასევე განისაზღვრება ვიზრაციის მონიტორინგის დეტალები მძიმე ტექნიკის გადაადგილების დაწყებამდე და გადაადგილების დროს. შემდგომი ქმედებები ვიზრაციის მონიტორინგის შედეგებზე იქნება დამოკიდებული				
								23.02	მწარმოებლის რეკომენდაციების შესაბამისად, რეგულარულად მოხდება დანადგარებისა და ავტომანქანების შეკეთება, რათა მიღწეული იქნას საწვავის მაქსიმალური ეფექტურობა და შემცირდეს ემისიები				
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად			
								30.02	კონტრაქტორის მიერ დაქირავებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები მონაწილეობას მიიღებენ ან ჩაუტარებენ უსაფრთხოების შესახებ ცნობიერების ამაღლების ტრენინგს ადგილობრივი დასახლებების მცხოვრებლებს სენსიტიურ ადგილებში, მაგ., იქ სადაც განხორციელდება ძირითადი გათხრები და/ან სადაც პროექტის სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებები იმპრავებს სკოლებთან ან სავაჭრო პუნქტებთან ახლოს			
								37.04	გზის გადაკვეთებსა და გადასასვლელებზე, სადაც უსაფრთხოების რისკის შეფასების შედეგად იდენტიფიცირებულია საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის ღონისძიებები, საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის დროებითი ზომები იქნება მიღებული (მედროშე, დროებითი შუქნიშნები), რაც საგზაო შემთხვევების რისკს შეამცირებს			
								37.06	იმ ადგილებში, სადაც სკოლები ძალიან ახლოს მდებარეობს გზასთან, რომელზეც მოძრაობს WREP-SR სატრანსპორტო საშუალებები, სამშენებლო კონტრაქტორი დაგეგმავს სამუშაოებს, რომლებიც მინიმუმამდე შეამცირებს მძიმე ტვირთების გადაზიდვებს დღის იმ მონაკვეთებში, როდესაც ბავშვების სკოლაში მისვლის ან სკოლიდან წამოსვლის ალბათობა მაღალია			
								37.10	ლამით მგზავრობა მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში მოხდება, კომპანიის თანხმობით, რათა მინიმუმამდე შეცირდეს მგზავრობასთან დაკავშირებული რისკი და მოსახლეობის შეწუხება			
AR225	GRL სახეობები მისასვლელი გზის გასწვრივ: იმერული მუხა (<i>Quercus imeretina</i>), პატარა თელადუმა (<i>Ulmus minor</i>), ჩვეულებრივი წაბლი (<i>Castanea sativa</i>) და უთხოვარი (<i>Taxus baccata</i>)	ეკოლოგია	GRL სახეობის განადგურება/შემფოთება და ტყის მოდიფიცირებული სტრუქტურა	3-10/11	D	3	საშუალო	17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი ნუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად	D	2	საშუალო
	სამშენებლო დერეფნის ან მისასვლელი გზების გასწვრივ ან მიმდებარედ არსებული მწიფეხნოვანი ფულუროიანი ხეები, რომლებიც შესაძლოა წარმოადგენდეს ხელსაყრელ თავშესაფარს ღამურებისთვის	ეკოლოგია	ხის ფულუროებში ღამურების შემფოთება სამშენებლო დერეფნის მომზადების დროს	3-10/11	C	3	საშუალო	17.21	სადაც გასხვისების დერეფანი კვეთს ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით მაღალი ღირებულების მქონე ტყეს, სამუშაო ფართობი შემცირდება (სამშენებლო ტექნოლოგიური უზღუდვების გათვალისწინებით) იმ მიზნით, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს ამ უზბუნებზე ზემოქმედებები	C	2	დაბალი

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება			
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	
								17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსაწესად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას					
								17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა					
								17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მოინიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით					
								17.30	არა-სატყეო ფონდის მიწიდან ხეების მოჭრის შემთხვევაში განხორციელდება საკომპენსაციო დარგვა					
								17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით					
								17.44	სატყეო ფონდის მიწიდან მოჭრილი ხეებისთვის გადახდილი იქნება კომპენსაცია ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად					
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა					
								19.10	პრიორიტეტული ტერიტორიებისთვის მომზადდება უზან-სპეციფიკური ეკოლოგიური მართვის გეგმები. კონტრაქტორი, ამ გეგმებით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს ჩართავს უზან-სპეციფიკურ მეთოდოლოგიებში, რომლებიც მშენებლობის დაწყებამდე შეთანხმებული იქნება კომპანიასთან					
								19.15	ლამურის სახეობების და რიცხოვნობის დასადგენად ჩატარდება წინასამშენებლო, ლამურების საგანგებო ღამის კვლევები ივნისსა და ივლისში ან აგვისტოსა და სექტემბერში იმ ადგილებში, სადაც იდენტიფიცირდა ლამურების პოტენციური თავშესაფრები. თუ აღმოჩნდება, რომ ლამურების დაცული სახეობა ბუდობს ისეთ შენობაში ან ხეზე, რომელიც უნდა მოცილდეს, ლამურების შემფოთების შემცირების მიზნით განხორციელდება შემარბილებელი სტრატეგია					

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								19.18	სადაც შესაძლებელია, ხეები, რომლებიც შესაძლოა იყოს ღამურების თავშესაფარი, მოიჭრება ზამთარში (ნოემბრის ბოლო - თებერვლის შუა რიცხვები/ბოლო), როცა ღამურების თავშესაფარში ყოფნა ნაკლებ სავარაუდოა. ხეები არ მოიჭრება აპრილის ბოლოდან ოქტომბრის დასაწყისამდე, როცა ღამურები ყველაზე აქტიურები არიან. მარტსა და აპრილში და ასევე ოქტომბრის მეორე ნახევარში, ხეების მოჭრა არ არის რეკომენდირებული			
								19.19	თუ ღამურების შესაძლო თავშესაფრების მოჭრის თავიდან აცილება ნაკლებად ოპტიმალურ პირობებში შეუძლებელია, განხორციელდება შემდეგი ქმედებები: <ul style="list-style-type: none"> • ღამურების სპეციალისტი დაესწრება ხის მოჭრის პროცესს • ეკოლოგი შეამოწმებს ფულურობიან ხე-მცენარეს • ღამურებს გადაიყვანს შესაბამის ჰაბიტატში, სამშენებლო ტერიტორიებიდან მოშორებით • კომპლექსური აღდგენის შემდეგ უზრუნველყოფს ღამურების ხელოვნურ თავშესაფრებს (კომპენსაცია) თანაფარდობით 1:3 			
	მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების ბალახოვანი მცენარეები (CITES-ის & საქართველოს ენდემური სახეობები) მისასვლელი გზის მიმდებარედ.	ეკოლოგია	მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების ბალახოვანი მცენარეების განადგურება/შემფოთება	3-10/11	C	3	საშუალო	17.22	სამშენებლო დერეფნიდან ამოღებული ბოლქვების გაყიდვა მკაცრად იკრძალება	C	2	დაბალი
								17.45	დროებით სამშენებლო უბნებზე, სადაც აღირიცხა გაზაფხულზე მოყვავილე მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების სახეობები, ჩატარდება წინა-სამშენებლო კვლევები აპრილის და მაისის ბოლოს, რათა დადასტურდეს მათი არსებობა უბნებზე და პოპულაციების მონიშნოს.			
								17.46	თუ შემფოთების თავიდან აცილება შეუძლებელია, მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მცირე პოპულაციები (50 ინდივიდზე ნაკლები) გადაირგვება შესაბამის ჰაბიტატში, სამშენებლო ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ			
								17.47	სამშენებლო ტერიტორიის განსაზღვრისას, თუ შესაძლებელია, მოხდება მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მსხვილი პოპულაციების (50 ინდივიდზე მეტი) გვერდის ავლა და მშენებლობის დროს პოპულაციების შემფოთებისგან დაცვა. სადაც მსხვილი პოპულაციების გვერდის ავლა შეუძლებელია და აღრიცხული პოპულაციის 50% ან მეტი სავარაუდოდ შემფოთდება WREP-SR სამუშაოების გამო, მთლიანი პოპულაციის 20% გადაირგვება უახლოეს შესაბამის ჰაბიტატში, პროექტის ზემოქმედების ზონის ფარგლებს გარეთ.			
								17.48	განხორციელდება მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მცენარეების გადარგული პოპულაციების მონიტორინგი ადაპტაციის წარმატების გადასამოწმებლად; კვლევები ჩატარდება ყოველწლიურად, მინიმუმ სამი წლის განმავლობაში, წელიწადში ორჯერ - ყვავილობის და ნაყოფობის პერიოდებში.			

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								17.49	თუ სამონიტორინგო კვლევებით გამოვლინდება, რომ რომელიმე გადარგულმა მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მქონე სახეობის პოპულაციამ ვერ გაიხარა, შემუშავდება და გატარდება შემარბილებელ ღონისძიებათა გეგმა. უკანასკნელი მოიცავს პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოხვედრილი უბნების სიახლოვეს მოზარდი შესაბამისი სახეობის ველური პოპულაციებიდან თესლის შეგროვებას, ex situ საკონსერვაციო ცენტრებში (ბოტანიკური ბაღები) ნათესარების გამოყვანასა და გადარგვის უბანზე რეინტროდუქციას.				
სახლები მისასვლელი გზიდან 80მ მანძილზე	ჰაერის ხარისხი	მტვრით გამოწვეული შეწუხება	3-12/13	C	3	საშუალო	33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით	C	2	დაბალი		
	ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	D	3	საშუალო	30.26	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ცნობიერების ამაღლების დამატებითი ტრეინინგი ჩატარდება დასახლებებს, რომლებიც მდებარეობს პროექტის მისასვლელი გზების გასწვრივ	D	2	საშუალო		
	ვიბრაცია	ვიბრაციის გამო დაზიანებული შენობები	3-14/16	D	3	საშუალო	24.08	მტვრის მიმართ სენსიტიურ ადგილებში, რომლებიც მოცემულია ცხრილში 10-16, ჩატარდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების და ეფექტურობის მონიტორინგი	D	2	საშუალო		
	დასახლების უსაფრთხოება	უბედური შემთხვევების გაზრდილი რისკი	3-20/24	C	4	საშუალო	23.05	მშენებლობის პროცესში ჰაერში მტვრის წარმოქმნისა და კონცენტრაციის ვიზუალური მონიტორინგი მოხდება დასახლებების ახლოს. თუ მტვერი შესამჩნევია, მაშინ მცხოვრებლებისა და მიწათმოსარგებლების შეწუხების თავიდან აცილების მიზნით დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება გამოყენებული, როგორცაა, მაგალითად, უფრო მკაცრი სიჩქარის ლიმიტის დაწესება	C	3	საშუალო		
								25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)				
							25.16	მოხდება საბურავების წნევის მონიტორინგი და მისი შესაბამის დონეზე შენარჩუნება					
							37.08	ხშირად გამოყენებული მისასვლელი გზების ზედაპირები რეგულარულად შემოწმდება და შეკეთდება, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მათი კარგ მდგომარეობაში შენარჩუნება, განსაკუთრებით კი გზასთან ახლომდებარე არამყარი შენობების არსებობის შემთხვევაში (უნდა აისახოს კონკრეტული უბნის კვლევაში)					

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								25.14	მშენებლობის დაწყებამდე ჩატარდება კვლევები იმ შენობების გარე მდგომარეობის აღსაწერად, რომლებიც გასხვისების დერეფანთან ან მისასვლელ გზასთან ახლოსაა განლაგებული; რაიმე საჩივრის არსებობის შემთხვევაში კვლევის შედეგები ფონური მდგომარეობის დამადასტურებელი მტკიცებულება იქნება				
								25.15	შეფასდება დაზიანებასთან დაკავშირებული საჩივრების საფუძვლიანობა; თუ დაზიანება სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობით არის გამოწვეული, გადახდილი იქნება კომპენსაცია				
								25.13	კონტრაქტორის მიერ დაბინძურების პრევენციის გეგმის ფარგლებში შერჩეული იქნება ვიზრაციის მიმართ სენსიტიური ადგილები და ასევე განისაზღვრება ვიზრაციის მონიტორინგის დეტალები მძიმე ტექნიკის გადაადგილების დაწყებამდე და გადაადგილების დროს. შემდგომი ქმედებები ვიზრაციის მონიტორინგის შედეგებზე იქნება დამოკიდებული				
								23.02	მწარმოებლის რეკომენდაციების შესაბამისად, რეგულარულად მოხდება დანადგარებისა და ავტომანქანების შეკეთება, რათა მიღწეული იქნას საწვავის მაქსიმალური ეფექტურობა და შემცირდეს ემისიები				
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად				
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად				
								30.02	კონტრაქტორის მიერ დაქირავებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები მონაწილეობას მიიღებენ ან ჩაუტარებენ უსაფრთხოების შესახებ ცნობიერების ამაღლების ტრენინგს ადგილობრივი დასახლებების მცხოვრებლებს სენსიტიურ ადგილებში, მაგ., იქ სადაც განხორციელდება ძირითადი გათხრები და/ან სადაც პროექტის სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებები იმძრავენ სკოლებთან ან სავაჭრო პუნქტებთან ახლოს				
								37.10	დამით მგზავრობა მხოლოდ გამოწვევის შემთხვევებში მოხდება, კომპანიის თანხმობით, რათა მინიმუმამდე შეცირდეს მგზავრობასთან დაკავშირებული რისკი და მოსახლეობის შეწუხება				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
AR225.5	კაჟის (CH225-1) და კერამიკის ფრაგმენტები (CH225-2) გზის მახლობლად	კულტურული მემკვიდრეობა	პოტენციური უარყოფითი ზემოქმედება უშუალო სიახლოვეს არსებულ არტეფაქტებზე, იმ შემთხვევაში თუ გზა საჭიროებს გაფართოებას	3-18/19	B	2	დაბალი	27.05	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის და სამშენებლო დერეფნის თხრილის გათხრის დროს განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ზედამხედველობის პროგრამა (პროცესის მიმდინარეობის დაკვირვება)	B	2	დაბალი
მდინარე სუფსის კვეთები												
მდინარე სუფსის კვეთები WREP და საექსპორტო მილსადენებით	მდინარე სუფსა	ზედაპირული წყლები	ტალახის ამოხეიქვა HDD მეთოდის გამოყენების დროს, რაც გამოიწვევს მდინარეში დანალექების რაოდენობის ზრდას და უარყოფითად იმოქმედებს მდინარის დინების მიმართულებით არსებული რეცეპტორებზე	3-6/7	C	3	საშუალო	6.26	ბურღვის შლამი დასაწყობდება, გაუმტარფენიან, შემოსაზღვრულ ტერიტორიებზე ან რეზერვუარებში	C	3	საშუალო
								9.03	გამოყენებული თიხოვანი ხსნარი დამზადდება წყლის საფუძველზე			
								7.16	კონტრაქტორი მოამზადებს ბურღვის შლამის ამოფრქვევაზე რეაგირების გეგმას, თუ ამოფრქვევა მოხდება არა ღია გათხრის მეთოდით გადაკვეთისას; გეგმა მიწაზე ამოფრქვევის შემთხვევაში მოიცავს გაწმენდის და შერბილების ღონისძიებებს და წყალში ამოფრქვევის შემთხვევაში მდინარის ქვემო წელის მომხმარებლებთან მოლაპარაკებებს			
								10.16	მდინარის გადაკვეთების მშენებლობის დროს ჩატარდება წყლის ამღვრვის ხარისხის ყოველდღიური ვიზუალური მონიტორინგი და საჭიროების შემთხვევაში ამას დაემატება მონიტორინგი სინჯების აღებით			
								D12.06	ყოველი დიდი მდინარის გადაკვეთას ექნება კონკრეტული უზნისთვის გამიზნული საინჟინრო პროექტი, რომელიც დაპროექტებული იქნება დინების მაქსიმალური სიჩქარის (წყალდიდობის შემთხვევა თანაფარდობით 1:200 წელი), ნალექის გადაადგილების სქემების, მდინარის კალაპოტის კონტურის მოსალოდნელი ცვლილებების და ლატერალური ეროზიის მოსალოდნელი სიდიდის გათვალისწინებით			
მდინარე სუფსის და WREP მილსადენის კვეთა	ჭალის ტყის მცირე ფრაგმენტი; მდინარე სუფსას სამხრეთ (მარცხენა) ნაპირზე წავი (GRL)	ეკოლოგია	GRL სახეობის განადგურება/შეშფოთება	3-10/11	D	3	საშუალო	17.39	მდინარე სუფსის მარცხენა სანაპიროზე ტყის დერივატები შენარჩუნდება და დაცული იქნება სამშენებლო სამუშაოებით გამოწვეული დაზიანებისგან	D	1	დაბალი
								19.16	მდინარე სუფსის ნაპირები პროექტთან დაკავშირებული დაბრკოლებებისგან თავისუფალი იქნება ისე, რომ წავეებს თავისუფლად შეეძლებათ გადაადგილება მდინარის ზევით და ქვევით			
								8.04	სინათლე დაიფარება ან მიმართული იქნება ისე, რომ შემცირდეს სამშენებლო უზნების გარეთ სინათლის გასხივება			

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი ნუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად				
AR373	მაღაზია, ფერმა და სახლები მისასვლელი გზის მომიჯნავედ	ჰაერის ხარისხი	მტვრით გამოწვეული შეწუხება	3-12/13	D	3	საშუალო	33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით	D	2	საშუალო	
		ხმაური	ხმაურით გამოწვეული შეწუხება	3-14/15	C	3	საშუალო	30.26	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ცნობიერების ამაღლების დამატებითი ტრენინგები ჩატარდება დასახლებებს, რომლებიც მდებარეობს პროექტის მისასვლელი გზების გასწვრივ	C	2	დაბალი	
		ვიბრაცია	ვიბრაციის გამო დაზიანებული შენობები	3-14/16	D	3	საშუალო	24.08	მტვრის მიმართ სენსიტიურ ადგილებში, რომლებიც მოცემულია ცხრილში 10-16, ჩატარდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების და ეფექტურობის მონიტორინგი	D	2	საშუალო	
		დასახლების უსაფრთხოება	უბედური შემთხვევების გაზრდილი რისკი	3-20/24	D	4	მაღალი	23.05	მშენებლობის პროცესში ჰაერში მტვრის წარმოქმნისა და კონცენტრაციის ვიზუალური მონიტორინგი მოხდება დასახლებების ახლოს. თუ მტვერი შესამჩნევია, მაშინ მცხოვრებლებისა და მიწათმოსარგებლების შეწუხების თავიდან აცილების მიზნით დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება გამოყენებული, როგორცაა, მაგალითად, უფრო მკაცრი სიჩქარის ლიმიტის დაწესება	D	3	საშუალო	
									25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)			
							25.16	მოხდება საბურავების წნევის მონიტორინგი და მისი შესაბამის დონეზე შენარჩუნება					
							37.08	ხშირად გამოყენებული მისასვლელი გზების ზედაპირები რეგულარულად შემოწმდება და შეკეთდება, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მათი კარგ მდგომარეობაში შენარჩუნება, განსაკუთრებით კი გზასთან ახლომდებარე არამყარი შენობების არსებობის შემთხვევაში (უნდა აისახოს კონკრეტული უბნის კვლევაში)					
							25.14	მშენებლობის დაწყებამდე ჩატარდება კვლევები იმ შენობების გარე მდგომარეობის აღსაწერად, რომლებიც გასხვისების დერეფანთან ან მისასვლელ გზასთან ახლოსაა განლაგებული; რაიმე საჩივრის არსებობის შემთხვევაში კვლევის შედეგები ფონური მდგომარეობის დამადასტურებელი მტკიცებულება იქნება					

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება			ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება			სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								25.15	შეფასდება დაზიანებასთან დაკავშირებული საჩივრების საფუძვლიანობა; თუ დაზიანება სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობით არის გამოწვეული, გადახდილი იქნება კომპენსაცია				
								25.13	კონტრაქტორის მიერ დაბინძურების პრევენციის გეგმის ფარგლებში შერჩეული იქნება ვიზრაციის მიმართ სენსიტიური ადგილები და ასევე განისაზღვრება ვიზრაციის მონიტორინგის დეტალები მძიმე ტექნიკის გადაადგილების დაწყებამდე და გადაადგილების დროს. შემდგომი ქმედებები ვიზრაციის მონიტორინგის შედეგებზე იქნება დამოკიდებული				
								23.02	მწარმოებლის რეკომენდაციების შესაბამისად, რეგულარულად მოხდება დანადგარებისა და ავტომანქანების შეკეთება, რათა მიღწეული იქნას საწვავის მაქსიმალური ეფექტურობა და შემცირდეს ემისიები				
								24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად				
								30.02	კონტრაქტორის მიერ დაქირავებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები მონაწილეობას მიიღებენ ან ჩაუტარებენ უსაფრთხოების შესახებ ცნობიერების ამაღლების ტრენინგს ადგილობრივი დასახლებების მცხოვრებლებს სენსიტიურ ადგილებში, მაგ., იქ სადაც განხორციელდება ძირითადი გათხრები და/ან სადაც პროექტის სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებები იმობრავებს სკოლებთან ან სავაჭრო პუნქტებთან ახლოს				
								37.04	გზის გადაკვეთებსა და გადასასვლელებზე, სადაც უსაფრთხოების რისკის შეფასების შედეგად იდენტიფიცირებულია საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის ღონისძიებები, საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის დროებითი ზომები იქნება მიღებული (მედროშე, დროებითი შუქნიშნები), რაც საგზაო შემთხვევების რისკს შეამცირებს				
								30.21	გზის გადაკვეთებზე, განხორციელდება საგზაო მოძრაობის და ასევე იმ სატრანსპორტო საშუალებების კონტროლის ღონისძიებები, რომლებიც ტოვებენ სამუშაო უბნებს იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფილი იქნას სატრანსპორტო საშუალებების უსაფრთხოდ გადაადგილება გზაზე				
								30.04	ისეთი გათხრების შემთხვევაში, რომლებიც დასახლებების ახლოს ან დროებით დატბორილ ადგილებზე ხორციელდება, მოეწყობა დამცავი ბარიერები; საზოგადოების წევრებისთვის უფრო ნაკლები რისკის შემცველ ადგილებში მოეწყობა გამაფრთხილებელი ბარიერები				

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

მდებარეობა	შეზღუდვა/საკითხი	ფაქტორი	შესაძლო ზემოქმედებები	ESIA-ს ცხრილი	შესაძლო ზემოქმედება			შერბილება		ნარჩენი ზემოქმედება		
					სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა	ვალდებულება		სენსიტიურობა	სიძლიერე	მნიშვნელობა
								37.10	ლამით მგზავრობა მხოლოდ გამოწვევის შემთხვევებში მოხდება, კომპანიის თანხმობით, რათა მინიმუმამდე შეცირდეს მგზავრობასთან დაკავშირებული რისკი და მოსახლეობის შეწუხება			
სუფსის საექსპორტო მილსადენის კვეთა, მარცხენა (სამხრეთი) ნაპირი	ფრთანაყოფა ლაფანის (<i>Pterocarya pterocarpa</i> , GRL) ინდივიდები	ეკოლოგია	GRL/IUCN სახეობების განადგურება/შემფოთება და ტყის მოდფიცირებული სტრუქტურა	3-10/11	D	3	საშუალო	17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსაწესად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას	D	2	საშუალო
								17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი წუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა			
								17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მონიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით			
								17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი წუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად			
								17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით			
								OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა			